

Tijd is geld bij Time/Bank

Kim van der Meulen

Dankzij creatieve ideeën en originele oplossingen kan kunst toch opbloeien in deze tijd van bezuinigingen. Als onderdeel van een serie reportages in deze *Boekman* aandacht voor onlineplatform Time/Bank. Hier worden uiteenlopende diensten en goederen binnen de culturele sector verhandeld. Niet tegen geld, maar tegen tijd.

'We want to record an album to provide music for the citizens of Den Haag and the rest of the world. Could you provide the space and time for us to get the band going on? Please message me.' Dit berichtje van de jonge Haagse band Pop Up Animal Kids is een van de vele oproepen op de website van Time/Bank (e-flux.com/timebank). Biedt iemand de gevraagde opnamestudio aan, dan staan daar zogeheten *hour notes* tegenover: een virtueel ruilmiddel dat je met creatieve inzet verdient. Deze *hour notes* kunnen via het onlinenetwerk worden besteed aan andere diensten en goederen binnen de culturele sector. Daarnaast zijn ze om te zetten in fysieke vorm: kleurrijke biljetten van de Amerikaanse kunstenaar Lawrence Weiner. Daarmee kun je in de Time/Store (Hogewal 1-9, Den Haag) producten kopen, zoals boeken, eten of een fiets. Ook kun je er een toegangskaartje mee betalen bij een instelling die de *hour notes* accepteert, zoals het Nutshuis in Den Haag, MU in Eindhoven of Casco in Utrecht. Die instellingen kunnen vervolgens vrijwilligers of specifieke diensten inkopen via het netwerk van Time/Bank. Zie hier: een aanvullende micro-economie voor de culturele sector, waarin het draait om solidariteit en vriendendiensten.

De vastdraaiende financiële en economische structuren en in het verlengde daarvan de radicale vermindering van de overheidsfinanciering voor de kunsten vormen de achtergrond van het initiatief. De crisis bestrijden door tijd in plaats van geld te investeren, is de gedachte. Een gedachte die werkt, zo blijkt uit internationale voorbeelden. Een eerste opzet voor het Time/Bank-initiatief werd in 1991 al gemaakt door de Amerikaanse *community organizer* en marketingdeskundige Paul Glover. Hij ontwierp de eerste valuta die op tijd gebaseerd is: de zogenoemde *'Ithaca hours'*. Verschillende bedrijven in het New Yorkse plaatsje Ithaca hanteren het nog altijd als geldig ruil- en betaalmiddel.

In 2010 namen de Russisch-Amerikaanse Anton Vidokle en de Mexicaanse kunstenaar Julieta Aranda het initiatief tot Time/Bank, dat inmiddels vestigingen heeft in onder meer Frankfurt, Sydney en New York. De Nederlandse tak volgde in mei 2011: toen opende kunst- en architectuurcentrum Stroom Den Haag het onlineplatform Time/Bank en de fysieke Time/Store. De presentatie van het project haakte aan bij de tentoonstelling *There, I Fixed It*, met kunstwerken vol eigenzinnige oplossingen voor urgente problemen.

Kim van der Meulen
is redacteur van *Boekman*

Succesvolle deals

Naast zo'n honderd Nederlandse en duizend internationale leden van Time/Bank is er ook van externe culturele organisaties volop interesse voor het succesvolle project. 'We worden regelmatig gevraagd een workshop voor instellingen te organiseren en zijn te gast geweest bij onder meer NAIM/Bureau Europa, Kom je Ook?, Casco, De Vleeshal, FAST en Occupy Den Haag', vertelt Maaïke Lauwaert, curator bij Stroom Den Haag. 'Daar hebben we informatie gegeven over het project, mensen ter plekke aan elkaar verbonden door behoeftes te "matchen" en veel gediscussieerd.'

De resultaten zijn opmerkelijk: niet de praktische, maar inhoudelijke oproepen leiden het snelst tot succesvolle deals. Denk aan het gezamenlijk opzetten van een project, tekstvertaling of hulp bij het maken van een publicatie. Lauwaert: 'Het verzoek om samen te wandelen en dan te praten, vind ik heel bijzonder. Het is persoonlijk en toch inhoudelijk. Ook zijn er veel verzoeken van mensen die nieuw zijn in een stad en iemand zoeken om koffie mee te drinken. Het laat zien dat mensen vertrouwen hebben in dit systeem.'

Time/Bank wil nieuwe waarde creëren voor veel van de (immateriële) uitwisselingen die sowieso al plaatsvinden binnen de kunsten. Daarin ligt het succes van het initiatief, aldus Lauwaert. 'We zijn ervan overtuigd dat een waardesysteem zonder rente, waar niemand rijk of arm van wordt, het meest egalitair is. De toegevoegde waarde van de Time/Bank is de internationale opzet. Je hebt heel veel lokale initiatieven, zoals de LETS-ruilkringen (*Local Exchange Trade Systems*, red.), maar die blijven lokaal. De kunstwereld is niet bij uitstek internationaal georiënteerd. Het is bijzonder dat je via dit netwerk kunt samenwerken met mensen uit de hele wereld. Je verbreedt zo het netwerk van vertrouwen en solidariteit en maakt internationaal samenwerken op een heel toegankelijke en laagdrempelige manier mogelijk. Inschrijven is gratis en je draagt geen percentages van je uren af aan de bank.'

Met het bewezen internationale succes in gedachten zijn er voor de Nederlandse Time/Bank nog veel mogelijkheden. 'In New York zien we al een zeer actieve gemeenschap van gebruikers. Het tijdelijke restaurant dat in New York geopend werd en waar je met *hour notes* kon betalen, was een goede manier om het project te funderen en het gebruik van de valuta breder te maken. We onderzoeken nu of we dat in Den Haag ook kunnen realiseren, naast onze winkel waar je boeken, kleren en andere praktische spullen kunt kopen. Wat we van alternatieve valutaprojecten als de *Ithaca hours* kunnen leren, is dat zulke projecten veel tijd, energie en persoonlijke inzet vragen. Alles draait om vertrouwen.'